

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.04.1998, sp. zn. 2 Cdon 721/97, ECLI:CZ:NS:1998:2.CDON.721.97.1

Číslo: 4/1999

Právní věta: Je-li listina opatřena ověřovací doložkou notáře, která neobsahuje náležitosti předepsané ustanovením § 74 odst. 2 zákona č. 358/1992 Sb., nelze podpisy na ní uvedené považovat za ověřené ve smyslu ustanovení § 74 odst. 1 tohoto zákona. Takovou listinou nelze prokázat přechod práva nebo povinnosti podle ustanovení § 256 odst. 2 o. s. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.04.1998

Spisová značka: 2 Cdon 721/97

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Ověřování

Předpisy: 99/1963 Sb. § 256 358/1992 Sb. § 74

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 31. ledna 1997 Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře změnil usnesení Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 15. listopadu 1996, jímž byl nařízen výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí, a to tak, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zamítl.

Usnesení odvolacího soudu napadli oprávnění dovoláním, jímž se domáhali jeho zrušení a vrácení věci k dalšímu řízení s odůvodněním, že rozhodnutí jednak vychází ze skutkových zjištění, která nemají oporu v provedeném dokazování, a jednak že spočívá na nesprávném právním posouzení věci v důsledku nesprávného výkladu ustanovení § 256 odst. 2 o. s. ř. Pokud totiž notářka JUDr. P. použila při ověřování pravosti podpisů JUDr. N. a V. V. razítka s textem “Ověřuji pravost podpisu, který na této listině připojil”, k čemuž doplnila generalia jmenovaných, neznamená to, že k podpisům mělo dojít až dne 26. 4. 1996 před ní, ale pouze to, že onoho dne ověřila pravost podpisů již dříve učiněných a zjistila totožnost osob, o jejichž podpisy šlo. Pro svůj závěr, že ověření podpisů bylo učiněno v rozporu se skutkovým stavem, neměl proto podle názoru dovolatelů odvolací soud oporu.

I kdyby však notářka použila nesprávného razítka, nic to, podle dovolání, nemění na skutečnosti, že o pravosti podpisů na soukromé listině obsahující dohodu o postoupení pohledávky není pochyb; byl tedy požadavek ustanovení § 256 odst. 2 o. s. ř. splněn a návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí mělo být vyhověno.

Dále pak dovolatelé měli za rozporné závěry odvolacího soudu, že nedostatek ověření pravosti podpisů je odstranitelnou vadou, jejíž nápravu též odvolací soud (zrušením původního rozhodnutí soudu prvního stupně) umožnil, zatímco "... sporný postup..." notářky ověřující pravost podpisů, jež účastníci dohody před ní uznali za své, hodnotil jako důvod k zamítnutí návrhu (s odůvodněním, že ověření podpisů bylo "... evidentně učiněno v rozporu se skutkovým stavem..." - viz odůvodnění napadeného usnesení).

Nejvyšší soud dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř. není dán již proto, že v řízení o výkonu rozhodnutí dokazování podle ustanovení § 129 o. s. ř. ani podle jiného ustanovení (např. § 134 in fine) hlavy druhé, části třetí občanského soudního řádu prováděno nebylo. Závěr o tom, zda listina předložená oprávněným prokazuje, že na něj přešlo právo z rozhodnutí (§ 256 o. s. ř.), je soud zásadně oprávněn učinit bez toho, aby důkaz touto listinou ve vykonávacím řízení provedl. To platí zejména tehdy, je-li posouzení uvedené otázky závislé jen na zjištění, zda jde o listinu vydanou nebo ověřenou státním orgánem. V daném případě si soud prvního stupně pouze ověřil, zda obsah fotokopie smlouvy o postoupení pohledávky, založené na č. 1. 25 spisu, je totožný s obsahem originálu této smlouvy; odvolací soud pak – aniž nařídil jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), při němž jedině (§ 122 odst. 1 o. s. ř.) by mohlo být prováděno dokazování – dospěl k závěru, že přechod práva nebyl osvědčen.

Pokud jde o dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., i v tomto směru dospěl dovolací soud k závěru o jeho neexistenci. Odvolací soud ze zjištění, že pravost podpisů M. N. a V. V. notářka ověřila dne 26. dubna 1996 doložkou s textem "Ověřuji pravost podpisu, který na této listině připojil ...", ačkoli jmenovaní listinu podepsali mnohem dříve, dovodil, že "... ověření podpisů notářkou bylo evidentně učiněno v rozporu se skutkovým stavem ...", v důsledku čehož dospěl k závěru, že přechod práva způsobem požadovaným ustanovením § 256 odst. 2 o. s. ř. prokázán nebyl.

Takovéto právní posouzení věci však v dané věci nelze mít za nesprávné.

Podle ustanovení § 256 odst. 2 o. s. ř. lze přechod povinnosti nebo práva – pokud nevyplyvá přímo z právního předpisu – prokázat jen listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem. Takovými listinami jsou i listiny vydané nebo osvědčené notáři. To plyne z ustanovení § 2 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářského řádu); notářskou činností se rozumí – kromě jiného – sepisování veřejných listin o právních úkonech a osvědčování právně významných skutečností a prohlášení. Notářské zápisy a jejich stejnopisy, výpisy z notářských zápisů a listiny o ověření jsou veřejnými listinami, jestliže splňují náležitosti stanovené pro ně tímto zákonem (§ 6 zákona č. 358/1992 Sb.). Jak tedy vyplývá z ustanovení § 6 nyní platného notářského řádu, jsou notářské listiny listinami veřejnými ve smyslu ustanovení § 134 o. s. ř. jen tehdy, splňují-li určité náležitosti. Pro ověřování pravosti podpisu tyto náležitosti formuluje ustanovení § 74 notářského řádu, podle jehož prvního odstavce legalizací notář ověřuje, že určitá osoba v jeho přítomnosti listinu vlastnoručně podepsala nebo podpis na listině se již nacházející před ním uznala za vlastní. Podle druhého odstavce písm. d) téhož ustanovení se legalizace vyznačí na listině formou ověřovací doložky, která obsahuje konstatování, že uvedená osoba listinu vlastnoručně před notářem podepsala nebo že uznala podpis na listině za vlastní. Jestliže ověřovací doložka notářky JUDr. M. P. obsahovala pouze text "Ověřuji pravost podpisu, který na této listině připojil...", pak nelze než uzavřít, že taková doložka neodpovídá ustanovení § 74 odst. 1, 2 písm. d) o. s. ř., jelikož z ní nelze zjistit, zda mělo jít o podepsání listiny před notářem, či o uznání již existujícího podpisu za vlastní. V této souvislosti je irelevantní argument dovolatelů, že "... nikdy netvrdili, že by k podpisu dohody o cesi došlo v den jiný, než kterým je dohoda datována, tedy 30. 1. 1995." Aby totiž byl prokázán přechod práva ve

smyslu ustanovení § 256 odst. 2 o. s. ř., musí mít listina tento přechod osvědčující charakter listiny veřejné ve smyslu ustanovení § 134 o. s. ř.; takovou je notářská listina jen tehdy (viz výše citované ustanovení § 6 notářského řádu), splňuje-li náležitosti notářským řádem stanovené, v dané věci tedy náležitosti předepsané ustanovením § 74 odst. 1, 2 zákona č. 358/1992 Sb. Listina předložená oprávněnými, tedy smlouva o postoupení pohledávky ze dne 30. 1. 1995, nebyla (co do podpisu dvou ze tří smluvních stran) ověřena; "ověřovací doložka", která neobsahuje náležitosti předepsané ustanovením § 74 notářského řádu, totiž pravost podpisu určité osoby neověřuje (tento podpis nelegalizuje). S uvedenou listinou se tedy účinky, připisované ustanoveními § 134 a § 256 o. s. ř. (co do jejich ověření) listinám veřejným, nepojí. V tomto směru je nepřesný (třebaže z hlediska ustanovení § 256 odst. 2 o. s. ř. nemá odlišný dopad) závěr odvolacího soudu, že "... ověření podpisu notářkou bylo evidentně učiněno v rozporu se skutkovým stavem." V daném řízení o výkon rozhodnutí se totiž ani případné dokazování stran pravdivosti toho, co je v listině osvědčeno (§ 134 in fine o. s. ř.), nevedlo. Protože se dovolatelům prostřednictvím uplatněných dovolacích důvodů podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c), d) o. s. ř. správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud dovolání – aniž ve věci nařídil jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) – usnesením zamítl (§ 243b odst. 1 a 5 o. s. ř.).